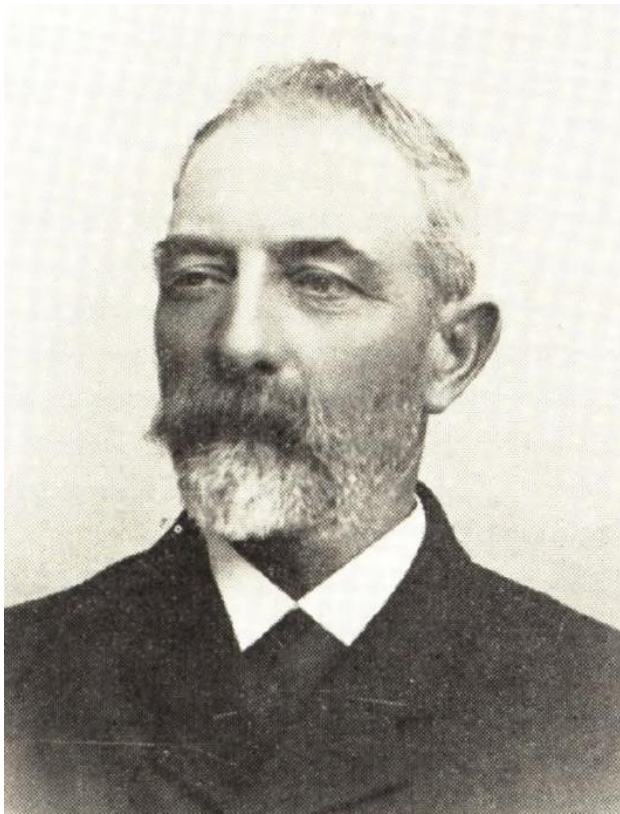

Gyldenkærne og gården ved vejen.

Hans Jensen Gyldenkærne (1853-1931).

Vejgård, 1936-1937.

I 1782 døde Michel Hansen. Han havde været fæster af en af de gårde der tilhørte Københavns Universitet. Afløseren var den 28-årige Niels Larsen. Han var i 1780 blevet gift med den kun 16-årige Birthe Nielsdatter. Gården havde matrikel nr. 12 og dens navn var Vejgård. Oprindeligt lå gården imellem Søndergården og Lynghøjgården.

Ved Niels Larsens død i 1823 overtog deres søn, Lars Nielsen, fæstet. Han købte gården til selveje af Universitetet allerede samme år. Han havde gården til sin død i 1833. Hans enke, Maren Rasmusdatter, drev gården videre sammen med sine fire børn, indtil hun afstod den til den ene af sønnerne, Niels Larsen.

Gårdmandsdatteren Birthe Marie Hansdatter fra Brøndhøjgård/Vestervang var forlovet med en simpel arbejdsmand, men Niels Larsen, der var en holden mand, ville gerne giftes med hende, og af sine forældre blev hun tvunget til at ophæve forlovelsen og gifte sig med ham. Der var ingen børn i dette ægteskab, så Niels Larsen besluttede sig for, at lade gården gå i arv til sin søsters søn. Nevøens navn var Hans Jensen. Han var fra en gård i Osager, og kom i første omgang til gården som tjenestekarl. I mange af hans bevarede breve, beklager han sig til sin forlovede, Ane Kirstine Hansen over, at han ikke kan få lov til at overtage gården, så de kan blive gift. Endelig i 1887 aftrådte Niels Larsen gården til Hans Jensen. Han blev dog boende på aftægt de følgende år til sin død i 1891.

Hans Jensens familie ændrede deres efternavn til Gyldenkærne allerede i sidset halvdel af 1870'erne. I 1882 fik de ved kgl. resolution lov til at føre dette navn.

Vejgård ca. 1989.

Svend Gyldenkærne (1888-1972) og hustru Karen Astrid Pedersen (1896-1974). foto i forbindelse med deres bryllup 1916.

Troels Gyldenkærne f. 1923.

Parret fik fire børn, tre drenge og en pige. Den ældste af sønnerne har berettet at de blev undevist hjemme af en lærer der kom fra Roskilde. Dels var Hans Gyldenkærne ikke begejstret for den lærer der var tilknyttet Svogerslev skole, dels lå skolen næsten tre km. fra Vejgården.

Hans Gyldenkærne var politisk aktiv i partiet venstre. Han var medlem af sognerådet for Kornerup-Svogerslev kommune gennem 12 år. De ni af årene var han sognerådsformand. Efter dette var han sognefoged i Svogerslev i 15 år. Han havde selv aftjent sin værnepligt i Helsingør. Senere var han formand for 2. regiments soldaterforenings Roskilde afdeling.

Før han giftede sig, havde han desuden været formand for Skytteforeningen i 23. kreds, medstifter og formand for Den Sjællandske Bondestands Sygeforening. På ruinerne af den i 1913 krakkede bank, Roskilde Handels-, Håndværks- og Landbrugsbank, var han medinitiativtager til at oprette Roskilde Landbobank. Her sad han, til sin død i 1931, som formand for repræsentantskabet. I 1889 tog han initiativ til stiftelsen af Roskilde Højskoleforening. Han havde selv været elev på Hindholm højskole, og hele højskolebevægelsen stod hans hjerte meget nær. I de sorteste perioder som karl hos farbroderen, legede han med tanken om at tage lærereksamen og selv blive højskolelærer. Hans ildhu som formand og arrangementer af foredrag i Roskilde, blev Roskilde Højskole oprettet i 1907.

I 1916 overlod han gården til sin næstældste søn, Niels Svend Gyldenkærne. Denne blev gift i Kornerup kirke med Karen Astrid Petersen fra Gevinge. Dette par fik otte børn. På sine

ældre dage flyttede Hans Gyldenkærne til Osted, og i 1931 døde han.

Svend Gyldenkærne havde gården frem til 1956 da han afstod den til sin søn Troels Gyldenkærne. Gården blev revet ned i forbindelse med udvidelse af grusgraven, og i dag lever navnene videre i *Gyldenkærnevej* og den ene af Lynghøjsøerne, *Vejgård-sø*.